

اصطلاحات مربوط به هزینه در حسابداری صنعتی

موضوع هزینه

موضوع هزینه، بخشی است که اندازه‌گیری هزینه‌های آن مورد نظر است؛ مانند یک واحد محصول تولید شده در یک شرکت تولیدی

محرك هزینه

محرك هزینه عاملی است که بر جمع هزینه تاثیر دارد؛ به بیان دیگر، تغییرات در مقدار و اندازه محرك هزینه موجب تغییر در جمع مبلغ هزینه‌های مرتبط با موضوع هزینه مورد نظر می‌شود.

نکته: اولین قدم برای شناخت رفتار هزینه در هر واحد اقتصادی، شناسایی محرك‌های هزینه آن واحد اقتصادی است.

انباشت هزینه

جمع آوری اطلاعات مربوط به هزینه، که با کمک سیستم حسابداری و به صورت سازمان یافته انجام می‌شود.

انتساب هزینه

اصطلاحی که هر دو مورد زیر را در بر می‌گیرد:

- پیگیری هزینه‌های انباشته با یک موضوع هزینه
- تخصیص هزینه‌های انباشته به موضوعات مختلف هزینه

مرکز هزینه

به دایره تولید، دایره تعمیرات و... که هر کدام مسئول کنترل هزینه مربوط به خود هستند، مرکز هزینه گفته می‌شود.

نکته: معمولاً هزینه هر مرکز به طور جداگانه منظور می‌شود.

مخزن (حوضچه) هزینه

گروهی از هزینه‌ها که به خاطر اهداف مشخصی، به یک سری از موضوع هزینه اختصاص یابد. به عنوان نمونه‌ای از مخزن هزینه به مورد زیر دقت نمایید: تخصیص هزینه‌های سربار ساخت به هر یک از دواير تولید؛ که در آن هر دایره یک موضوع هزینه و هزینه‌های جمع آوری شده، مخزن هزینه هستند.

ساختار هزینه

به نسبت سهم هزینه‌های متغیر و هزینه‌های ثابت از مجموع هزینه‌های یک سازمان گفته می‌شود.

هزینه منقضی شده و منقضی نشده

هزینه منقضی شده: منافع ایجاد شده از این هزینه تنها مربوط به دوره وقوع بوده به دوره بعد انتقال نمی‌یابد. این هزینه‌ها در صورت سود و زیان درج می‌شود. مانند هزینه‌های آب و برق مصرفی

هزینه منقضی نشده: انتظار می‌رود منافع ایجاد شده از این هزینه، به دوره مالی بعد نیز انتقال یابد. این هزینه‌ها به صورت دارایی در ترازنامه ارسالی به سازمان مالیاتی درج می‌شود. مانند پیش پرداختها

بهای اولیه یا هزینه های اولیه

مجموع هزینه مواد مستقیم و کار مستقیم که به راحتی قابل پیگیری بوده و در تولید محصول نقش اساسی دارند، هزینه بهای اولیه یا هزینه اولیه نامیده می‌شوند.

هزینه تبدیل

به مجموع هزینه دستمزد مستقیم و سربار ساخت، هزینه تبدیل گفته می‌شود.

هزینه از دست رفتن فرصت

با به کارگیری بخشی از منابع یک مجموعه برای انجام یک تصمیم، همان منابع برای انجام تصمیمات دیگر، غیرقابل استفاده خواهند بود. این هزینه، هزینه از دست رفتن فرصت نامیده می‌شود. در واقع این هزینه، ارزش فرصتی است که به خاطر پرداختن به فعالیتی دیگر، از آن فرصت صرف نظر می‌شود.

هزینه ریخته یا از دست رفته

به هزینه‌هایی که در زمان گذشته انجام شده و روی تصمیمات و هزینه‌های آینده تاثیری ندارد، هزینه ریخته یا از دست رفته گفته می‌شود. این هزینه با انجام کارهای جاری و یا در آینده غیرقابل برگشت و تغییر است .

هزینه تفاضلی

تفاوت بین هزینه‌های دو فرآیند متفاوت برای یک مسئله، هزینه تفاضلی است. به هزینه تفاضلی "هزینه نهایی و هزینه افزایشی" نیز می‌گویند.

هزینه قابل اجتناب

هزینه‌هایی که با انتخاب یک فرآیند مناسب بتوان آن را حذف نمود.

هزینه غیرقابل اجتناب

هزینه‌هایی که برای کلیه فرآیندهای انتخابی ثابت بوده و با حذف بخشی از یک فعالیت یا تمام آن، تغییر نمی‌یابد.

هزینه مربوط یا مرتبط

هزینه‌های مربوط به انتخاب یک فرآیند که موجب تمایز آن فرآیند با سایر فرآیندها می‌شود. مهم‌ترین کاربرد هزینه مرتبط برای محاسبه بهای تمام شده مربوط به یک محصول است.

ویژگی هزینه‌های مرتبط

- وقوع آنها در دوره‌های آتی محتمل است
- برای فرآیندهای مختلف، متفاوت هستند

هزینه ارزش افزوده و هزینه بدون ارزش افزوده

هزینه ارزش افزوده هزینه عملیاتی است که در نتیجه آن به ارزش روز یک کالا یا خدمات اضافه شده باشد. مانند هزینه‌هایی که باعث بهتر دیده شدن یک کالا می‌شوند.

هزینه بدون ارزش افزوده هزینه‌ای است که در نتیجه آن ارزش روز آن کالا یا محصول افزایش پیدا نمی‌کند. مانند هزینه استهلاک

هزینه استاندارد

هزینه‌هایی که به عنوان معیار برای ساخت یک واحد محصول یا انجام یک خدمت در نظر گرفته می‌شوند. هزینه استاندارد برای ارزیابی عملکرد استفاده می‌شود.

هزینه مشترک

هزینه‌هایی که برای ساخت محصولات مشترک تا زمان تفکیک آنها از یکدیگر انجام می‌شود، هزینه مشترک هستند.

هزینه مجزا

هزینه‌هایی که برای تکمیل محصولات مشترک پس از مرحله تفکیک انجام می‌شود. هزینه مجزا قابلیت پیگیری آسان با هر یک از محصولات مشترک دارد.

هزینه قابل کنترل

هزینه‌هایی که تحت کنترل یک مدیر در واحد اقتصادی قرار دارند؛ به صورتی که در مدت کوتاهی بر مبلغ هزینه تاثیرگذار است.

هزینه غیرقابل کنترل

هزینه‌هایی که تحت کنترل نیروی انسانی قرار ندارند .

هزینه مختلط

هزینه‌هایی که بر اساس فرآیند انتخابی تولید گاهی ثابت و گاهی متغیر هستند، هزینه مختلط نامیده می‌شود.

هزینه نیمه متغیر

هزینه‌هایی که با افزایش میزان تولید، افزایش می‌یابند ولی سرعت رشد آنها با یک نرخ ثابت نیست.

هزینه نیمه ثابت

هزینه‌هایی هستند که تا سطح مشخصی از تولید ثابت هستند اما بعد از آن به صورت پلکانی تغییر می‌کنند. بسیاری از هزینه‌ها ماهیت نیمه ثابت دارند.

هزینه ضایعات تولید

هزینه بخشی از مواد اولیه که در جریان تولید ضایع می‌شوند.

هزینه غیرتولیدی

هزینه‌هایی هستند که در بخشهای مختلف به استثنای فرآیند ساخت و تولید صورت می‌گیرند. این هزینه‌ها به صورت زیر تقسیم می‌شوند:

- هزینه های تجاری

هزینه‌هایی که شرکتهای بازرگانی برای فروش کالای خریداری شده متحمل می‌شوند؛ مانند هزینه حمل یا هزینه بیمه.

- هزینه عمومی، اداری و تشکیلاتی

هزینه‌های مربوط به اداره امور روزانه مجموعه؛ مانند هزینه‌های مالی، اداری و حسابداری یا هزینه تحقیق و توسعه

- هزینه های توزیع، فروش و بازاریابی

هزینه‌هایی که برای فروش محصولات صورت می‌گیرد؛ مانند هزینه تبلیغات، هزینه انبارداری و هزینه دریافت سفارش

هزینه معوق

هزینه‌هایی که طی یک دوره مالی به مجموعه تحمیل شده اما در همان دوره پرداخت نشده‌اند. بر اساس اصل تطابق درآمد و هزینه، این هزینه‌ها باید طی همان دوره مالی برآورد و تحت عنوان "بدهی" شناسایی شوند.

سایر هزینه ها

هزینه‌هایی که به فعالیتهای اصلی یک واحد تجاری مربوط نیستند. مانند زیان بنگاه اقتصادی